

Ved politikkenes grenser

Per Olav Solberg
redaksjonssjef

De politiske ungdomspartiene har mange konkrete forslag til symptomlette for fattige familier. Det er neppe nok.

PSYKOLOGTIDSSKRIFTET HAR i forbindelse med Stortingsvalget utfordret de politiske ungdomspartiene til å mene noe om den økende barnefattigdommen i Norge og skrive om hvilke politiske tiltak som kan bidra til å redusere fenomenet. Alle partiene, unntatt Unge Høyre, har svart på henvendelsen. På disse sidene kan du lese hva de enkelte partiene mener.

Innleggene varierer både i kvalitet og ambisjonsnivå – fra det mer upresise og velmenende (KrFU) til konkret skryt om regjeringens nåværende politikk på området (FpU), og til det mer visjonære og kampretoriske (Rød Ungdom).

Felles for innleggene er at alle anerkjenner problemet, berører det de mener er årsakene, og kommer opp med et sett av politiske tiltak som de tenker kan bidra på bunnlinja til familiene som sliter mest. Økt barnetrygd (SU) og gratis barnehage/SFO (Venstreungdommen) er eksempler på to konkrete tiltak som nevnes.

I familiens vold

Barnefattigdom berører den mest seiglivetede institusjonen i samfunnet: familien. Da er det også grenser for hva politikken kan gjøre uten å risikere å trække over familielivets grenser.

Vi vet at barnefattigdom i stor grad går i arv, det er også flere av politikerne inne på i svarene sine. Å forklare hvorfor det er slik, er et psykologisk tema i seg selv, men mekanismen er enkel: Som barn imiterer vi gjerne våre foreldre mer eller mindre automatisk, selv om holdningene og atferden som etterlignes, både kan være destruktiv og lite tilpasset det samfunnet vi lever i. Men heldigvis kan barn også agere motsatt: De opponerer mot foreldrene, får seg en god utdanning og jobb, til tross for en vanskelig barndom med fattigdom. Men denne typen valg – destruktive eller konstruktive – foregår gjerne innenfor familielivets rammer, og politikken kan lett komme til kort. Det må derfor en omfattende, helhetlig og ambisiøs politikk til for å komme barnefattigdommen til livs.

Vi vet også at det er en nær sammenheng mellom fattigdom og psykisk helse. Diana Kordon, en argentinsk psykiater som har jobbet med torturofre etter det argentinske diktaturet på 70-tallet, sa det slik da jeg møtte henne i Oslo for en tid tilbake: «30 prosent av Argentinas befolkning lever under fattigdomsgrensen. Å få flere ut av fattigdom vil i seg selv bedre den psykiske helsen i landet radikalt.» Vi er heldigvis langt unna argentinske tilstander i Norge. Likevel vil en politisk kraftinnsats mot barnefattigdom kunne virke svært forebyggende på den psykiske folkehelsen også her til lands. Samfunnsøkonomisk vil det også ha mye større effekt enn et bedre psykisk helseverntilbud. Godt valg!